

Философия на компетентното и отговорно използване на цифровите медии в контекста на проекта "Компетентност по въпросите на порнографията в ежедневноста социална работа"

Даниела Г. Ками / Daniela G. Camhy

Въведение

Социалните работници придобиват задълбочени познания в областта на социалното и професионалното си педагогическо образование.

Но професията социален работник се развива и изменя. Цифровите медии са част от ежедневието на хората, така че обхватът на задачите на социалните работници и работещите по въпросите на младежта се разпростира и в цифровия свят.

В този проект искаме да разширим придобиването на теоретични знания, свързани с работата, и да подпомогнем трансфера и изпълнението на практика. Преди всичко става въпрос за изграждането и развитието на личните умения на социалните работници, на работещите по въпросите на младежта в сферата на цифровизацията.

Интернет - това означава игри, развлечения, забавления, комуникация, работа в мрежа и информация. Обаче крие и рискове и опасности. По тази причина също и социалните работници трябва да се научат да съпътстват децата и юношите при използването на интернет, да ги съветват, да заострят вниманието им, да ги просвещават и цялостно да ги подкрепят. Интернет като ново поле на действие в социалната работа поставя социалните работници пред нови предизвикателства. Проектът "Компетентност по въпросите на порнографията в ежедневноста социална работа" се занимава с последствията и проблемите, предизвикани от интернет порнографията и секстинга в ежедневието на социалните работници. Чрез разпространението на интернет, еротични, сексуални и порнографски изображения стават достъпни за широка аудитория. Порнографията може да бъде консумирана неограничено и по всяко време, а това има резонанс и в социалните табу, сивите зони на законността

и страхът от разкриване.

Изследванията ¹ сочат, че около 48% от интернет потребителите на възраст между 11 и 16 години са гледали порно, тъй като също и децата и юношите все по- често попадат на порнографски сайтове, когато не сърфират целенасочено в интернет.

"Има много спекулации относно сексуалното поведение и опит на младите хора в офлайн и онлайн световите, особено по отношение на рисковете и опасностите. На алармиращи обществени дебати обаче се отговаря по-скоро със сухи ключови данни относно младежката сексуалност. Много детайлни въпроси за това, как младите хора от всички полове в съответните им сфери на живот се справят с разнообразните задачи за сексуално развитие и преди всичко кои условия и ресурси (онлайн и офлайн) намират като особено полезни и благоприятни за тяхното сексуално благополучие, остават досега емпирично отворени."²

Въпреки, че сексуалността на подрастващите всъщност по принцип почти не се е променила през последните десетилетия, цифровите медии все пак също могат да окажат значително въздействие върху сексуалното развитие на младите хора.

Младите хора имат открито и любопитно отношение и в мрежата обикновено получават бързи отговори на изгарящите ги въпроси. Периодично, благодарение на лесния достъп до порнографски материали, те се сблъскват също и със „сексуално насилие“, „груминг“³ и „секстинг“.

Така че на социалните работници и служителите по въпросите на младежта все повече и повече им се налага да анализират критично не само интернет зависимостта, проблема с прекомерното използване на онлайн игри, с

¹ <https://www.nspcc.org.uk/services-and-resources/research-and-resources/2016/i-wasnt-sure-it-was-normal-to-watch-it/>

² Döring, Nicola: Jugendsexualität heute: Zwischen Offline- und Online Welten. (младежката сексуалност днес: между офлайн и онлайн световите) <http://www.nicola-doering.de/wp-content/uploads/2016/11/D%C3%B6ring-2016-Jugendsexualit%C3%A4t-heute-YOLO.pdf>

³ Über Chatten erschleichen sich zunehmend Männer das Vertrauen von Kindern und Jugendlichen mit dem Ziel, der sexuellen Belästigung bzw. Missbrauch. (Чрез чата, мъжете все повече търсят доверието на деца и юноши с цел сексуален тормоз или злоупотреба.)

кибертормоза, но и с интернет порнографията и секстинга. Необходимостта от консултации е голяма. Съответните специфични компетенции са от съществено значение за подкрепата на младите хора и групите в неравностойно положение, по-специално, за да могат те да използват по-ефективно шансовете и възможностите от света на цифровите медии и, от друга страна, да им дадат възможност да се справят отговорно с новите технологии.

Целта на този проект е да даде възможност на социалните работници и работещите по въпросите на младежта да могат компетентно да изпълняват новите задачи и предизвикателства в областта на новите технологии и да поемат отговорност, особено когато става въпрос за теми-табу, каквато е порнографията.

Ръководството по философия предоставя материали, дискуссионни планове и упражнения и подпомага социалните работници, като те могат да включват предложеното в това ръководство в своята работа.

Изграждането на устойчиви връзки между социалните работници, младежките работници и хората, на които помагат, е фундаментално и много важно за социалната работа.

Но как могат да бъдат съзнателно изградени или оформени взаимоотношенията в контекста на социалната работа, особено когато става дума за табу теми като интернет порнография? Какво поведение, предишни знания и умения трябва да имат работещите с младежи за безопасното и критично използване на цифровите технологии, които да се прилагат за информиране, комуникиране и стратегии за решаване на проблеми във всички области на живота?

Необходими предпоставки за това са открито отношение, любопитството да се откриват и опитват нови неща, както и желанието на младите хора да учат. Необходими са оценки, приемане, съпричастност, както и умението да се водят задълбочени разговори и да се провеждат детайлни дискусии.

Колкото по-добра е базата за водене на разговори на децата и юношите с възрастните и колкото повече знаят за потенциалните рискове, толкова и те са

по-добре защитени. Философският диалог е една добра възможност за това. Освен това става дума за укрепване на личността и за насърчаване на автономно мислене. Целта е да се насърчи критичното, творческо и съпричастно мислене („caring thinking“), което да даде възможност за безопасно, критично и отговорно използване на цифровите технологии.

Как може да се укрепят собствената идентичност, особено сред децата и юношите, така че юношите да бъдат критични и да не бъдат лесно повлиявани и да намират свой собствен начин да се ориентират в дигиталното общество? Как може да се насърчи активното участие? Как може да се прилага на практика насърчаването на медийна грамотност по отношение на порнографията?

Философията например може да помогне да изградите връзка с младите хора, да бъдете допуснати дори и в случаите на сексистки лозунги и ксенофобско поведение. Въпросът е да се вземат младите хора на сериозно и да се вниква в съдържанието на техните изявления, това е сближаване и дискутиране на подходящ за възрастта език. Особено важно е взаимното уважение.

Философията в крайна сметка помага също да се подготвят процедурни дебати, за да се изяснят на участниците предпоставките и последиците от собствените им позиции. Ако това се получи успешно и човекът, към когото е насочено така адресираното решение, намери последователна и добре обмислена позиция, то може да доведе до трайна промяна.

Фактът, че на младите хора е даден глас и че акцентът е поставен върху обсъждането и споделянето на идеи в контекста на философския диалог, помага за укрепването на тяхната критична нагласа и самочувствие. Укрепването на техните социални и рефлексивни умения ще подобри степента и способностите им за самозащита.

Философският диалог е част от един цялостен метод за подобряване на здравето, в който се подкрепят активно посланията за превенция, които могат да бъдат инициирани в контекста на ранната превенция.

"Сексуалното здраве е неразделна част от цялостното здраве, благополучие и качество на живот. То е състояние на физическо, емоционално, психическо и

социално благополучие по отношение на сексуалността, а не само липсата на болест, дисфункция или скръб.

Сексуалното здраве изисква позитивно и уважително отношение към сексуалността и сексуалните отношения, както и способността да има приятни и безопасни сексуални преживявания, без принуда, дискриминация и насилие. Сексуалното здраве може да бъде постигнато и поддържано само когато сексуалните права на всички хора са зачитани, защитени и изпълнени.

Все още трябва да се положат много усилия, за да се гарантира, че здравните политики и практики признават и отразяват това.⁴

Не малко работници по въпросите на младежта смятат, че целите на сексуалното здраве са застрашени от нарастващата порнография в юношеските среди. Настоящият наръчник "Живот заедно" („Living together“) съдържа материали за подпомагане на социалните работници във взаимодействието, комуникацията и консултирането и може да им покаже широк спектър от възможности за интервенция. Целта е и да се дадат различни идеи, които предлагат възможност за изграждане на връзка и задълбочават взаимоотношенията чрез взаимодействие.

За да се насърчи компетентността на социалните работници или младежките работници по въпросите на порнографията обаче е необходим много индивидуален превод и конкретизация - съобразени с контекста и целевата група.

"Живот заедно" съдържа въведения, дискуссионни планове, упражнения, дейности, както и литература и работни материали по съответните теми: емпатия, приятелство, чувства, тяло, любов, уважение, отговорност, виртуалност, идентичност, транссексуалност.

---

⁴ <http://www.euro.who.int/de/health-topics/Life-stages/sexual-and-reproductive-health/news/news/2011/06/sexual-health-throughout-life/definition>
потърсено на 04.06.2018.

ЕМПАТИЯ

Емпатия е способността и желанието да разпознавате, да разбирате и да симпатизирате на усещанията, мислите, емоциите на другите хора. Въз основа на последните изследвания на психолога Пол Блум, това може да доведе и до емпатични рефлексии, т.е. емпатията може да стигне дотам, че емпатичната съпричастност да ни мотивира да помагаме по-скоро на хората, които са подобни на нас, отколкото на хората, които са различни от нас, като напр. такива, които са с различен цвят на кожата. Емпатията може да ни направи пристрастни, та дори и фанатични. Поради тази причина Блум прави разлика между съпричастност и състрадание: "Емпатия означава: Чувствам какво чувства друг човек. Състрадание означава: Аз се тревожа за другия, аз се грижа за него."

Международният етичен кодекс, който е част от основното разбиране за социалната работа, гласи в раздел 5.4: „Social workers should act in relation to the people using their services with compassion, empathy and care"). Тоест призивът е: "Социалните работници трябва да действат по отношение на хората, които използват техните услуги, със съчувствие, съпричастност и грижа."⁵

За главна цел в контекста на медийната и сексуалната образователна работа в социалната сфера се счита способността за съпричастност. Преди всичко, потребителите на интернет се нуждаят от способността да се впишат в различните роли на участниците - промяна в перспективата.⁶

Английският термин "empathy" се превежда (на български език) като "съпричастност" и се поставя в контекста на термините "състрадание" и "внимание".

⁵ <https://www.bewaehrungshilfe.de/wp-content/uploads/2013/02/Internationaler-Code-of-Ethic.pdf>

потърсено на 04.06.2018

⁶ Vogelsang, Verena: Sexuelle Viktimisierung, Pornografie und Sexting im Jugendalter: Ausdifferenzierung einer sexualbezogenen Medienkompetenz. Springer-Verlag 2017. (Сексуалната виктимизация, порнографията и секстинга в юношеството: диференциация на сексуалната медийна грамотност)

Дискусионен план: емпатия и състрадание

- Какво е емпатия?
- Каква е разликата между съпричастност и състрадание?
- Какво означава състрадание и съпричастност?
- Как се развива емпатия?
- Може ли някой да стане съпричастен? Ако да, как?
- Какво представляват емпатичните рефлексии?
- Каква е връзката между грижовност и съпричастност?
- Съществува ли връзка между способността за съпричастност и проблемното използване на интернет?
- Прекомерното използване на онлайн медиите може ли да понижи способността за съпричастност?

Упражнение: Емпатия - дайте положителна обратна връзка

○ Участниците от групата сядат на столове в кръг. Всеки взема лист хартия А4 (пейзаж), и написва името си на него. В едно изречение всеки дава на всички в групата положителна обратна връзка. При това трябва да се обърща внимание на конкретни формулировки, напр. "Това, което ми харесва в теб, е, че винаги ми заемаш молива си". „Особено ми харесва в теб това, че никога не ми се присмиваш.“

- Изписаната част от листа се сгъва като хармоника, така че да не може да се прочете от следващия човек.
- Целта на това упражнение е, по отношение на всеки участник да се изрази мнение, да се даде положителна оценка и да се формулират собствените чувства или преценки в едно изречение.

Да се поставиш в положението на друг човек

Поставянето на себе си в позицията на други хора, освен всичко друго,

означава и да се опиташ да видиш тревогите, желанията, проблемите и потребностите на другите хора. Така че съпричастността не е просто способността да симпатизираме, защото съпричастността ни помага да разберем чувствата като радост, щастие, страх, скръб и болката на другите. Има ли връзка между способността за съпричастност, състрадание, внимание и използването на интернет? За по-добро разбиране, оценка и идентифициране на причините за действията на другите, обръщаме внимание и на невербалното: погледи, движения на тялото, жестовете и т.н. Невербалната комуникация е важна част от социалното взаимодействие и може да сигнализира на другото лице: „Разбирам те и без думи.“ или „Усещам как се чувстваш.“ Но как стоят нещата в интернет?

План на дискусиата: Да се поставиш на мястото на друг човек

- Можеш ли да си представиш да си някой друг?
- Колко добре можеш да се вмъкнеш в емоционалния свят на ближния си?
- Ако можеш да влезеш в положението на някого, това достатъчно ли е, за да намерите общо решение при конфликт?
- "Златното правило" гласи: "Отнасяйте се към другите по начина, по който искате да бъдете третирани от тях." Какво означава това изявление във връзка с междуличностната комуникация в Интернет?
- Дали прекомерната употреба на онлайн медиите намалява способността за съпричастност или обратно, води до липса на състрадание към прекомерната употреба на онлайн медиите?

Дейност: Състраданието и емпатията

- А. Напишете какво мислите във връзка с това стихотворение!
- Б. Помислете каква е разликата между съпричастност, съчувствие и състрадание.
  - Как да разграничим емпатията от съчувствието и състраданието?
  - Какво мислите вие за това?
  - Как може да се изрази съпричастност / съчувствие / състрадание?

- Какво разбираш под емпатия/ съчувствие / състрадание?

Съчувствието

съчувствието
е много по-мощно
от състраданието
в което по-скоро
има нещо унижително
защото едва ли някой
иска да стои в тази сянка
която несъзнателно го кара
да изглежда безполезен

докато обаче съчувствието
излъчва приятна
топлина
и тъй нужна сила
влива във душата
с благородна мъдрост
идваща направо от сърцето
любезно действа
и прегръща подкрепящо
там където някой мръзне

possum: Съчувствието. 2014. Потърсено на 24.05.2018.

http://www.reimemaschine.de/sonstige_gedichte-0-21154.htm

[Dieses Werk ist durch die Creative Commons Lizenz geschützt. Bitte beachte die Rechte](#)

Тази творба е защитена с лиценз Creative Commons. Моля, обърнете внимание на правата!

Литература

Breithaupt, Fritz: Die dunklen Seiten der Empathie. Suhrkamp, Berlin 2017. (Тъмните страни на емпатията)

Goleman, Daniel : Emotionale Intelligenz. Dtv München 1997. (Емоционална интелигентност)

Kino, Mona: Empathie. Die Kehrseite des Mitgefühls. In: Zeit Online.(Емпатия. Обратната страна на съпричасността)

<https://www.zeit.de/kultur/2017-06/empathie-gefuehle-achtsamkeit-training-10nach8>

Потърсено на 22.5.2018.

Newen, Albert / Vogeley, Kai: Den anderen Verstehen. In: Spektrum.de. (Да разбираш другите)
<https://www.spektrum.de/magazin/den-anderen-verstehen/1114588>
Потърсено на 22.5.2018.

Vogelsang, Verena: Sexuelle Viktimisierung, Pornografie und Sexting im Jugendalter: Ausdifferenzierung einer sexualbezogenen Medienkompetenz. Springer-Verlag 2017. (Сексуалната виктимизация, порнографията и секстинга в юношеството: диференциация на сексуалната медийна грамотност)

На български:

<https://www.somenso.com/%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D0%B5%D0%B4%D0%BC%D0%B8%D1%86%D0%B0%D1%82%D0%B0/%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%B5%D0%BC%D0%BF%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%8F/> Внимание, емпатия!

Работни материали

International Code of Ethics. (Международен етичен кодекс)

<https://www.bewaehrungshilfe.de/wp-content/uploads/2013/02/Internationaler-Code-of-Ethic.pdf>

Потърсено на 04.06.2018

Empathie als Soft Skill im Soft Skills Würfel von André Moritz. (Емпатия като гъвкаво умение в кубчето за гъвкави умения от Андре Мориц)In: soft-skills.com.

<https://www.soft-skills.com/empathie/>

Потърсено на 21.05.2018.

Wolf, Iris: Rollenspiele und Empathie (Полеви игри и емпатия). In: Methoden für Deutschunterricht und Leseförderung (5/2014). (в: Методи за уроци по немски и насърчаване на четенето)

https://www.carlsen.de/sites/default/files/1405_Metamodell_Rollenspiele.pdf

Потърсено на 21.05.2018.

ПРИЯТЕЛСТВО

Приятелството е дума, която много хора не искат да използват лекомислено. Приятел, приятелка, това са малкото хора, на които имаме голямо доверие. Ето защо много хора са притеснени от факта, че в социални мрежи като Facebook можете с едно кликане да "направите някого приятел". Днес и в интернет се поддържат и се намират приятелства. Тук и там се говори за обезценяване на приятелството. Но има и положителни аспекти: Хората, които се опознават например чрез онлайн игри, споделят общи интереси, но не е необходимо да се виждат.

План на дискусиата: Приятелство

- Какви видове приятелство познаваш?
- По какво се различават отделните видове приятелство?
- Какво отличава виртуалните от реалните приятелства?
- Какво отличава приятел/ приятелка от "приятел във Facebook" или "приятелка във Facebook"?
- Какво очакваш от един приятел/ приятелка?
- Какво представлява доброто приятелство?
- Каква е разликата между приятелите и семейството?
- Какво е приятел/ приятелка?
- Каква е разликата между приятели и познати?

Дейност: Приятелство

За да определите една връзка като приятелство, можете да помислите за определени качества на приятелството.

- а Създайте списък с качества на приятелството
- б Нарисувайте „Приятелство“

Сравнете списъците и рисунките и се опитайте да намерите разлики и прилики.

Дейност: Истинският приятел

Дискутирайте съдържанието на стихотворението. Помислете дали очаквате от вашия приятел/ приятелка винаги да ви казва истината.

Истинският приятел

Той ми е приятел, който винаги ми показва огледалото,
не премълчава и най-малките петна,
предупреждава ме любезно, той ме мъмри сериозно,
ако задълженията свои не изпълнявам.
Това е моят приятел - толкова малък, колкото изглежда!
Но този, който все ласкателно ме възхвалява,
хвалява всичко в мен, нивга за нищо не ме укорява.
Ръце при грешки ми подава,
и ми прощава, преди да се покая,
това е моят враг -
колкото и приятелски той да изглежда!

Christian Fürchtegott Gellert (1715 – 1769) Немски разказвач, автор на басни и песни

Gellert, Christian Fürchtegott: Der wahre Freund. (Истинският приятел)
https://www.gedichte-lyrik-poesie.de/Gellert_Der_wahre_Freund/index.html
Потърсено на 24.05.2018.

Упражнение: Видове приятелство

Философът Аристотел разграничава 3 вида приятелство, от полза, от похот/удоволствие и съвършено приятелство.⁷ Опитайте се и вие също да охарактеризирате 3 различни вида приятелства и да помислите внимателно каква е разликата.

Литература

Gellert, Christian Fürchtegott: Истинския приятел.
https://www.gedichte-lyrik-poesie.de/Gellert_Der_wahre_Freund/index.html
Потърсено на 24.05.2018.

Minder, Monika (Hg.). Gedichte-zitate.com: Gedichte zum Thema Freundschaft.
Стихотворения по темата за приятелството
<http://www.gedichte-zitate.com/gedichte-freundschaft.html>
Потърсено на 22.5.2018.

Witthus, Annelena. Freundschafts-WIKI Universität Bielefeld.
<http://www.homes.uni-bielefeld.de/awitthus/ZusammenfassungA.pdf>
Потърсено на 22.5.2018.

На български:
<https://www.obekti.bg/chovek/10-istini-za-priyatelstvoto> 10 истини за приятелството

<https://dveri.bg/wcp6k> Приятелства в интернет
<https://loveguide.bg/lyubopitno/lyubovni-saveti/dali-si-otkril-pravilnia-partnior/#more-1588>
Дали си открил правилния партньор?
<https://loveguide.bg/glossary/>

Работни материали

Cézanne und Zola. Filmportrait einer großen Freundschaft. In: Der Tagesspiegel Online. 2016. (Сезан и Зола. Филмов портрет на едно голямо приятелство)
<https://www.tagesspiegel.de/kultur/filmportraet-einer-grossen-freundschaft-cezanne-und-zola/14653640.html>
Потърсено на 22.5.2018.

Thompson, Danièle: Meine Zeit mit Cézanne. Frankreich 2016. (Моите години със Сезан. Франция 2016)
Trailer:
<https://www.youtube.com/watch?v=d7Fz68UUD5Y>
Потърсено на 22.5.2018.

---

⁷ Witthus, Annelena. Freundschafts-WIKI Universität Bielefeld. Приятелство – WIKI, Университет Билефелд.
<http://www.homes.uni-bielefeld.de/awitthus/ZusammenfassungA.pdf>
Потърсено на 22.5.2018.

Vertrauensspiele. Spiele zum Vertrauen. In: praxis-jugendarbeit.de. (Игри на доверието. Игри на тема доверие)

<https://www.praxis-jugendarbeit.de/spielesammlung/spiele-vertrauen.html>

Потърсено на 21.05.2018.

ЧУВСТВА

Да се изпитват чувства и да се показват чувства

Много хора сърфират в мрежата, а имат също и мултимедийни връзки. Мрежата ни оказва влияние, съзнателно или несъзнателно. Това се отнася и до чувствата. Но защо може да ни се влияе емоционално в интернет? Интернет огледало на нормалното ежедневие ли е? Как можем да бъдем повлияни в реалния живот и колко чувствителни сме онлайн?

План на дискусиата: Чувства

- Какво представлява чувството?
- Каква е разликата между емоция и чувство?
- Как можем да разпознаем дали става въпрос за мисъл или за чувство?
- Може ли да се мисли без да се чувства?
- Може ли да се чувства без да се мисли?
- Чувствата оценки ли са?
- До каква степен появата на социалните медии има нещо общо с нашия емоционален свят?
- Дали Интернет влияе на нашите чувства?
- Колко податливи са нашите чувства в Интернет?
- Възможно ли е да се почувства обич към някого, въпреки че никога не си го срещал лично?
- Как да разпознаете чувствата си?

Дискутирайте следните цитати:

- „Чувството е ангажимент, който надхвърля момента“

Симон дьо Бовоар

- „По-трудно е да скриете чувствата, които имате, отколкото да симулирате такива, каквито нямате. “

Ла Рошфуко

Литература

Emke, Carolin: Gegen den Hass (Срещу омразата). Fischer, Berlin 2016.

Pernlochner-Kügler, Christine: Körperscham und Ekel. Wesentlich menschliche Gefühle (Срам и отвращение от тялото. По същество човешки емоции). Philosophie LIT, Münster 2004.

Работни материали

Liebermann, Katrin: Ein unglaublich starkes Gefühl. Zehn Spiele die Kindern den Umgang mit Wut erleichtern. (Изключително силно усещане. Десет игри, които помагат на децата да се справят с гнева) In: Wolfskids.de.

<https://wolfskids.de/unglaublich-starkes-gefuehl-10-spiele-die-kindern-den-umgang-mit-wut-erleichtern/>

Потърсено на 21.05.2018.

Zusammenfassung über: Nussbaum, Emotionen als Urteil über Wert und Wichtigkeit. (Резюме за: Нусбаум, емоции като преценка на стойност и значение.)

http://www.home.uni-osnabrueck.de/uwmeyer/Lehre/Sinn_des_Lebens/Nussbaum.pdf

Потърсено на 24.05.2018.

Therapiespiele über Gefühle. (Терапевтични игри за чувствата.

<https://www.mvsv.de/store/Therapiespiele/Das-GefuehlsMix-Spiel.html>

Потърсено на 21.05.2018.

Литература на български език:

<https://alsu.eu/razlika-mezhdu-chuvstva-i-emocii/> Разликата между чувство и емоция?

Потърсено на 31.08.2018

<https://psiholog.co/%D0%B7%D0%B0-%D0%BA%D0%B0%D0%BA%D0%B2%D0%BE-%D0%BD%D0%B8-%D1%81%D0%BB%D1%83%D0%B6%D0%B0%D1%82-%D0%B5%D0%BC%D0%BE%D1%86%D0%B8%D1%82%D0%B5/>

За какво ни служат емоциите? Потърсено на 31.08.2018

ТЯЛО

Векове наред учените и философите са проучвали връзката между тялото и ума и са си поставили безкрайни въпроси. Френският философ Рене Декарт вярвал, че мозъкът, като върховна власт, контролира *тялото*. Той приемал теорията за тялото и душата като отделни единици, така че мисленето е възможно дори и без тяло.

Френският философ Мишел Фуко разглежда тялото като определено от структурите на социалната власт. „Човешкото тяло е част от една силова структура, която прониква в него, разчленява го и отново го сглобява. [...] По този начин дисциплината произвежда подчинени и обучени органи, покорни и послушни тела.“ За Фуко, тялото е на повърхността, върху която се разписва властта.

Според философа Джудит Бътлър, физическата реалност се оформя и от това, как говорим за нещо, така че тялото и умът са предмет на културни норми. Бътлър, самата тя феминистка, отхвърля дуализма на Декарт, между предполагаемата непроменлива природа (секс) и култура (пол) - в крайна сметка между тялото и ума. Това запазва разделението на "мъж" и "жена" и свързаните с него отношения на власт. Така тялото никога не е способно да действа автономно, а винаги зависи от дискурса и неговите норми. Който излиза от нормите и не се вписва в матрицата, не може да бъде (интелигентен) субект. Затова въпросът е да преосмислим телата си.

Въпросът за телесността днес се поставя по съвсем нов начин, тъй като чрез хирургически или други технологии става възможно да се променят телата по начин, който е бил невъобразим преди. Как възприемам тялото си? Може ли човек да се научи да възприема и осъзнава тялото си, така че да изгради безопасна и позитивна връзка със собственото си тяло и да се чувства добре в него? Новите медии повдигат и въпроса за ролята, която тялото играе в Интернет.

План на дискусията: Тяло

- Тялото и "аз"-ът едно и също ли са?
- Може ли чрез проучвания на нашето тяло да се постигнат познания за съзнанието и ума?
- Могат ли мислите да повлияят на нашето тяло?
- Как се справяме с нашето тяло?
- Колко е важно за нас тялото ни?

План на дискусията: Тяло и интернет

- Каква роля играе тялото в интернет?
- Мнозинството потребители прави ли разлика между реални и виртуални тела?
- Дали субектът няма тяло в интернет?
- Възможно ли е да се визуализира тялото чрез езиково конкретизиране и емоции в интернет?
- В интернет преобладават ли предимно реални изображения на тялото?
- Тялото функционира ли като средство за самоизразяване в киберпространството?
- Виртуалното битие ли се предпочита пред истинското съществуване?
- След като хората се представят с виртуални аватари, дистанцират ли се те от биологичната си физика?
- Може ли човек да се пресъздаде в паралелни светове?
- В интернет може ли да се стигне до отделяне на сексуалността от реалното тяло?
- Какво значение има личната идентичност във виртуалното пространство?
- Какво от тялото остава в мрежата?

Дейност: Намери нов физически облик за себе си

Човек може да направи изявления чрез физическия си външен вид. Характеристиките са не само дрехи, стил, цветовете, бижута или татуировки, те могат да служат като носител на сигнали, това се отнася и за пола. Можеш ли в интернет да се отделиш от биологичната си физика? Дали полът на тялото също определя как човек изглежда и се възприема в обществото? В онлайн световите, като Second Life, възможностите за реални експресивни изражения се увеличават многократно - откриват се пространства, форми и възможности, чрез които човек може да се отдели от своето биологично тяло и да се пресъздаде във виртуален паралелен свят.

Тук не само външните промени на тялото играят роля, но и нововъведенията в социален контекст.

Упражнение: Преоткрий се

Виртуалните светове са възможност за откриване на самоличността на потребителя. Това може да включва промяна на пола, за да се избегнат стереотипите.

Измисли отново себе си, нарисуй аватар - ти като фантастична фигура в Интернет.

Литература

Preiss, Susanne: Was macht das Internet aus unserem Körper? Zur Bedeutung personaler Identität im Virtuellen Raum. Oder: Was vom Körper im Netz übrig bleibt. Ungedruckte Masterarbeit (Какво прави интернет от тялото ни? За важноста на личната идентичност във виртуалното пространство. Или: какво от тялото остава в мрежата. Непечатна магистърска теза), Karl-Franzens Universität Graz. Graz 2011.

<http://unipub.uni-graz.at/obvugrhs/download/pdf/216256?originalFilename=true>

Потърсено на 24.05.2018.

Работни материали

Sedlak, Renate: Mein Körper und Ich. Internetseite zum eigenen Körperverständnis. (Тялото ми и аз. Сайт за разбирането на собственото ти тяло)

<http://www.unserkoerper.de/koerperreise.html>

Потърсено на 21.05.2018.

Литература на български език:

<https://psiholog.co/%D0%B7%D0%B4%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D1%8F%D1%82-%D1%83%D0%BC-%D0%B8-%D0%B7%D0%B4%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D1%82%D0%BE-%D1%82%D1%8F%D0%BB%D0%BE/> Здравият ум и здравето тяло.

Потърсено на 31.08.2018

<https://www.facebook.com/sdvr.stolichnapolicia/videos/1493599947375437/>

<https://loveguide.bg/entsiklopediya/zhenskoto-tyalo/> Женското тяло

<https://loveguide.bg/entsiklopediya/majkoto-tyalo/> Мъжкото тяло

Потърсено на 25.06.2018

<https://loveguide.bg/glossary/>

Любов:

Любовта се разглежда не само в литературата, изкуството, философията, социологията и психологията, но и в много други научни дисциплини. Любовта е изключително сложна тема и всеки от нас свързва пряко с нея и собствения си опит. Тя обхваща теми като: сексуалност, приятелство, еротика, семейство, взаимоотношения, връзки и много други. Но какво е любовта?

В търсене на голямата любов, все повече и повече хора се насочват към интернет. Междувременно много хора се опознават в чат стаи, общности или форуми. Някои се влюбват в интернет. Но интернет крие и опасности. Никога не можеш да бъдеш сигурен, че човекът, с когото си в контакт, наистина е този, за когото се представя. Някои хора си споделят с непознати партньори в чата различни неща по сексуални въпроси.

План на дискусията: Любов в интернет

- За какво трябва да внимаваш в интернет?
- Какво мислите за онлайн запознанствата?
- Защо трябва да бъдеш критичен?
- Колко голяма е вероятността да откриеш голямата любов в интернет?
- Запознанства, секс и връзка в мрежата – какво мислиш за това?
- Интернет променя ли любовта?

- По какво любовта във виртуалното пространство се различава от любовта в реалното пространство??

Упражнение: Любов

- „Това е, което е, казва любовта“ се казва в рефрена на едно стихотворение от поета Ерих Фриид (1921-1988).
- Опиши мислите си по стихотворението.
- Как мислиш, какво иска да ни каже Ерих Фриид за любовта?
- Какво ти казва това стихотворение?

Ерих Фриид– Тя е това, което е,.....⁸

Това е глупост
казва разумът.
Това е, което е,
казва любовта.
Това е лош късмет,
казва пресметливостта.
Това не е нищо друго освен болка,
казва страхът.
Тя е безнадеждна,
казва прозрението.
Това е, което е,
казва любовта.
Това е абсурдно,
казва гордостта.
Това е безразсъдно,
казва предпазливостта.
Това е невъзможно,

⁸ Fried, Erich. Es ist was es ist .... In: Es ist was es ist. Liebesgedichte - Angstgedichte - Zorngedichte. (Тя е това е, което е .... В: Тя е това, което е. Стихове за любовта - Стихове за страха - Стихове за гнева) Klaus Wagenbach Verlag, Berlin 1996.

казва опитът.
Това е, което е,
казва любовта.

Erich Fried (1921-1988) австрийски лирик, преводач и есеист

Дейност: Твоята представа за любовта

- Опиши твоята представа за любовта. Какво разбираш под любов?

ИЛИ

- Нарисувай свой собствен комикс: любовта е.....

Литература

Fried, Erich. Es ist was es ist. In: Es ist was es ist. Liebesgedichte - Angstgedichte - Zorngedichte. . (Тя е това е, което е .... В: Тя е това, което е. Стихове за любовта - Стихове за страха - Стихове за гнева) Klaus Wagenbach, Berlin 1996.

За слушане: <https://www.youtube.com/watch?v=mQc9YZ-fKm4>
Aufgerufen am 31.05. 2018

Hähnel, Martin (Hg.): Was ist Liebe? Philosophische Texte von der Antike bis zur Gegenwart. (Какво е любовта? Философски текстове от древността до наши дни) Reclam 2015.

Lovric, Michelle / Mardas, Nikoforos D. (Hgg.): Bittersüßer Stachel der Liebe. Worte der Liebe aus der Antike. (Горчиво-сладките бодли на любовта. Думи на любов от древността)Ars-Edition 1998.

Illouz, Eva: Buchbesprechung. Martha Nussbaum. Lieben bis zum Abwinken. (Литературен преглед. Марта Нусбаум. Любав до побъркване) In: Zeit Online. 2014.

<https://www.zeit.de/2014/42/martha-nussbaum-politik-emotionen>
Aufgerufen am 22.5.2018.

Nussbaum, Martha C.: Konstruktion der Liebe, des Begehrens und der Fürsorge. Drei Philosophische Aufsätze. (Конструкция на любовта, копнежа и грижовността.Три философски есета) Reclam 2001.

Nussbaum, Martha C.: Warum Liebe für Gerechtigkeit wichtig ist. (Защо любовта е важна за справедливостта) Suhrkamp, Berlin 2016.

Seeßlen, Georg: Digitales Dating: Liebe und Sex in Zeiten des Internets (Дигитални запознанства: Любов и секс в епохата на интернет (Sexual Politics). Bertz-Fischer, Berlin 2015.

От българската литература: Дамян Дамянов

ЛЮБОВ

Каква магия си, каква!
С какво необяснимо чудо
владееш цялото това
човечество? Върховна лудост
или върховна мъдрост си,
щом в своя порив, в своята жажда
ти можеш да го покосиш,
тъй както можеш да го раждаш?
Чрез тебе съществува то.
Чрез теб родено, с теб умира.
Чрез теб душата му - листо
се носи тъжно из всемира.
И този цял всемир тъй тих,
и туй листо, и този вятър
ведно събрани - туй си ти!
Да, ти, едничката, която
си вред и всякаква - кълбо
от грешна плът и дух безплътен.
Чрез теб, безсмъртнице Любов,
дори смъртта е миг безсмъртен.

25.04.1991 г.

На български език:

<https://loveguide.bg/video/> - За секса – позитивно, честно, надеждно
<https://loveguide.bg/glossary/>

РЕСПЕКТ

Думата уважение има много значения. Можем да помислим над различните видове уважение и да определим различията. Така например можете да уважавате природата, някой човек или споразумение. Какво означава да изпитваш уважение към определен човек? Как се проявява уважението в интернет?

Под мотото "Свържете се с уважение!" ("Connect with respect!") през юбилейната 2013 година всичко се въртеше около безопасната, уважителна и отговорна употреба на цифровите медии. Правата и отговорностите на онлайн потребителите бяха в центъра на вниманието.

Нетикетът е най-старият и най-добър пример за саморегулиране в рамките на интернет общността. Нетикетът означава добро поведение в техническата (електронна) комуникация (електронна поща, форуми, ...). Нетикетът има за цел да осигури приятен и почтителен начин на комуникация за всички участници.

План на дискусиата: Уважение

- Кога се отнасяш с уважение към някого или нещо?
- Какво означава уважение?
- Каква е разликата между изпълнено с уважение отношение в реалния свят и във виртуалния свят?
- Защо е необходимо да помислим за почтително поведение в интернет?
- Какво е уважение?
- Какво представлява "нетикет" („Netiquette“)?⁹
- В какво се изразява "да бъдеш уважаван"?
- В какво се изразява уважението?
- Може ли да се изразява уважение и при комуникацията в интернет?
- В какво се изразява неуважението?
- Какво може да се предприеме срещу неуважението в мрежата?
- Какво може да бъде уважавано?
- Можеш ли да уважаваш нещо / някого твърде много?
- Защо трябва да се уважава всеки човек?
- Каква е разликата между уважение, толерантност и приемане?

⁹ <http://www.netplanet.org/netiquette/>
Потърсено на 04.06.2018

Упражнение: Уважение и неуважение

Какво изразяват следните понятия, уважение или неуважение? Избери подходящия отговор и обоснови!

	уважение	неуважение
Приемам	☐	☐
Зачитам	☐	☐
Подигравам се	☐	☐
Обиждам	☐	☐
Винаги казвам истината	☐	☐
Не съм съгласен	☐	☐
Правя нещо против волята на другия	☐	☐
Налагам се над другите	☐	☐
Поставям под въпрос	☐	☐
Не поставям под въпрос	☐	☐
Не се съгласявам с другия	☐	☐
Ценя	☐	☐
Общувам	☐	☐
Не общувам	☐	☐
Меря се/ конкурирам се с някого	☐	☐
Мамя	☐	☐
Грижовен съм	☐	☐
Не казвам истината	☐	☐
Доверие	☐	☐

Упражнение: УВАЖЕНИЕ

Това упражнение се използва във фазата на осмисляне, за да се разбере концепцията.

Участниците се насърчават индивидуално или в групи да напишат дума или изявление за всяка буква на флипчарт, които изразяват значението на понятието за уважение.

Р
Е
С
П
Е
К
Т

Литература

Meuer, Oliver: Кьолн стартира колоритна кампания. Комикси и респект- панделки за мирна Нова година. In: Express.de. 13.12.2017.

<https://www.express.de/koeln/koeln-startet-bunte-kampagne-comics-und-respekt-baender-fuer-ein-friedliches-silvester-29291000>

Потърсено на 21.05.2018

Schnetzer, Simon: Toleranz Online 2014: Eine Jugendstudie über Respekt, Sicherheit und Freiheit im Internet.(Толерантност Online 2014: Младежко проучване за уважение, сигурност и свобода в Интернет) Diplomica Verlag, Hamburg 2014.

Работни материали

Portmann, Rosemarie: Die besten 50 Spiele für mehr Respekt.(Най-добрите 50 игри за по-голямо уважение) Don Bosco Verlag 2014.

<https://www.exlibris.ch/de/buecher-buch/deutschsprachige-buecher>

Потърсено на 21.05.2018.

<http://www.respekt-im-netz.net/respekt-wie-im-echten-leben-benimm-im-web/>

Потърсено на 04.06.2018.

<http://www.netplanet.org/netiquette/>

Потърсено на 04.06.2018.

На български език:

<http://ivytechnoweb.net/kak-da-spechelim-uvajenie/> Как да спечелим уважението на другите

Отговорност:

Отговорността все повече се обсъжда във връзка с интернет.

Философът Ханс Джонас се занимава в своята книга "Принципът на отговорността", публикувана още през 1979 г. с подзаглавието "Опит за етика в технологичната цивилизация", с възраждането на етиката за нашата епоха. При цялата власт, която технологията даваше още тогава, вече не беше достатъчно, според Йонас, при редица проекти да се имат предвид само живите съвременници. Би трябвало, според Йонас, да се мисли и за бъдещето: за онези, които все още са живи. Затова отговорно означава да се вземат предвид основните интереси и права на бъдещите поколения.

В едно демократично общество е наложително да се насърчава способността за осмисляне и умения за просвещаване, така че да се даде възможност на всеки индивид да се ориентира в живота чрез самостоятелно мислене, а не чрез авторитарни предписания.

План на дискусията: Отговорност:

- Какво означава отговорност?
- Носиш ли отговорност за своите действия?
- Какво означава отговорност в интернет?
- Дали особеностите на интернет, като например анонимността и невеществеността, са свързани с аспектите на отговорността?
- Как може да се зароди отговорността?
- Всеки човек ли е отговорен за постъпките си?
- Каква е разликата между отговорност и чувство за отговорност?
- Дали човек отговаря за последиците от действията си?
- На какво се основава отговорността?
- Отговорността може ли да бъде ограничена?
- Възможно ли е човек да не трябва да носи отговорност за действията си?
- Носи ли човек отговорност, дори ако той не действа?
- На какво се базира отговорността?
- С какво можеш да допринесеш за общуване с уважение в интернет?

Дейност: Как изглежда отговорното поведение в интернет?

Кой може, и по какъв начин, да поеме отговорност в интернет?

И как конкретно изглежда отговорното поведение в интернет?

Ослушай се и вземи три интервюта!

Упражнение: Кога и за какво човек носи отговорност? Обоснови се!

- За дъжда
- За безпорядъка в стаята
- За верижни писма
- За информации, които публикуваш за себе си и за други
- За домашен любимец
- За земетресението
- За снимки, които качваш в мрежата
- За пропуснато действие
- За даден продукт
- За случващото се в интернет
- За съзнателно приемане
- За закони
- За твоите новини в социални медии

Литература

Jonas, Hans: Das Prinzip der Verantwortung. Versuch einer Ethik für die technologische Zivilisation (Принципът на отговорността. Опит за етика в технологичната цивилизация). Suhrkamp 2003.

Kreutzer, Till: Verantwortung im Internet. Themenpapier im Projekt „Digitaler Kodex“ Partner iRights.Lab (Отговорност в интернет)
https://www.divsi.de/wp-content/uploads/2013/08/Themenpapier_Verantwortung-im-Internet_final_2013_06_18.pdf

Потърсено на 05.06.2018

Schefter, Thomas (Hg.): aphorismen.de.
https://www.aphorismen.de/suche?f_thema=Verantwortung&f_rubrik=Gedichte

Потърсено на 21.05.2018.

На български:

https://www.youtube.com/watch?v=Jwhs6M9x_3E Права и отговорности в интернет

Потърсено на 31.08.2018

ВИРТУАЛНОСТ:

Още от изобретяването на книгопечатането се водят проучвания и дискусии за това как медиите се отразяват на хората и обществото. Дали заниманията с медиите отчуждава човека от собствената му природа и все повече го отвежда в илюзорни светове? Каква е значимостта на реалните и виртуални местообитания за хората и човешкото развитие? Дали престоят във виртуални среди засяга хората, които сърфират в тях? Как се размиват границите между реалността и виртуалността?

План на дискусиата: Виртуалност

- Кое е реално и кое е виртуално?
- Разделянето на реално и виртуално илюзия ли е?
- Каква е разликата между мечта, въображение и фантазия?
- Мечтата „виртуална реалност“ ли е?
- Във „виртуалните светове“ всичко ли е възможно?
- Интернет променя ли нашата сексуалност?
- Какви нови видове социални взаимоотношения се създават във виртуалната реалност?
- Как взаимоотношенията се променят чрез виртуализацията на света, в който живеем?
- Какво значение имат реалната и виртуалната среда за теб?

Дейност:

Размисли: Къде се случва виртуализация на жизнените процеси?

- Състави списък и помисли какви последици са свързани с това!

Размисли: Виртуални светове и виртуалност:

- От къде?
- Защо?
- Накъде?

Литература

Buermann, Uwe: Kinder und Jugendliche zwischen Virtualität und Realität. (Децата и тийнейджърите между виртуалността и реалността) In: Bundeszentrale für politische Bildung (Hg.): Aus Politik und Zeitgeschichte (39/2008). Bonn 2008. 34-40.
<http://www.bpb.de/apuz/30970/kinder-und-jugendliche-zwischen-virtualitaet-und-realitaet?p=all>

Потърсено на 22.05.2018.

Kasten, Erich / Oberhummer, Heinz / Mertens, Mathias: Откъде знаем какво е реалност? In: Zeit Wissen (3/2011).

<https://www.zeit.de/zeit-wissen/2011/03/Will-wissen>

Потърсено на 24.05.2018.

Gantner Martin: Porno, Na und? (Порно, е и?

<https://www.zeit.de/online/2008/50/porno-hysterie>

Потърсено на 05.06.2018.

Sexualität und Internet. Tipps für den Alltag. (Идеи за ежедневието)

https://www.saferinternet.at/uploads/tx_simaterials/Elternratgeber_Sexualitaet_und_Internet.pdf

Потърсено на 05.06.2018.

Работни материали

Koellitsch, Bernhard: Disconnect. Raus aus der Virtualität, Rein in die Realität (Disconnect. Да излезем от виртуалността, да влезем в реалността) In: SRF 2014.

<https://www.srf.ch/kultur/film-serien/disconnect-raus-aus-der-virtualitaet-rein-in-die-realitaet>

Потърсено на 05.06.2018.

Film: Nolan, Christian: Inception. (Начало) USA /UK. 2010.
<https://www.youtube.com/watch?v=JEv8W3pWqH0>
Потърсено на 24.05.2018.

Film: Rubin, Henry A.: Disconnect. USA 2012.
<https://www.youtube.com/watch?v=uvVRwXH2pMw>
Потърсено на 05.06.2018.

Film: Lana & Lilly Wachowsky: Matrix. USA / AUS. 1999.
Trailer: <https://www.youtube.com/watch?v=a94b1yZOBes>
Потърсено на 24.05.2018.

На български език:

<http://div.bg/%D0%92%D0%B8%D1%80%D1%82%D1%83%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B0-%D0%B2%D1%80%D1%8A%D0%B7%D0%BA%D0%B0-%D1%84%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%B7%D0%B8%D1%8F-%D0%B8%D0%BB%D0%B8-%D1%80%D0%B5%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82-I.a.i.142689.html> Виртуална връзка – фантазия или реалност?

Потърсено на 31.08.2018

ИДЕНТИЧНОСТ

Важно е да се разграничават различните философски концепции за идентичност. Като формална характеристика и връзка, като например във езиковата философия и математиката, или дали става въпрос за личната идентичност на човек, както в психологията, така и в социалните науки, където става дума напр. за психологическата идентичност, сексуалната идентичност, културната идентичност, националната идентичност, онлайн идентичността, половата идентичност и т.н., но и за различните концепции за политическа идентичност.

Въпросът за личната идентичност е добре познат философски проблем и се състои основно от два различни, но тясно свързани въпроса: На първо място, какви са основните качества, които карат хората или живите същества да се превърнат в личности, и второ, как се осигурява или конституира самоличността на тези хора - също с течение на времето.

Като връзка между две определени величини, идентичността означава пълно съответствие. Това означава: А е идентично на самото себе си, ако остава едно и също в най-различни ситуации и обстоятелства, така че да може да бъде идентифицирано като същото. Но какво означава това за един обект, дори и при промени във времето, за да се счита за едно и също? Корабът на Тезей е добре познат философски парадокс, който повдига въпроса дали даден обект губи своята идентичност, след като много или всичките му части са последователно заменени. Терминът идентичност повдига много философски проблеми и въпроси, напр. когато става дума за промяна и лична идентичност.

А как стоят нещата при идентичността във виртуалния свят?

Идентичност

План на дискусиата: Идентичност

- Как възниква идентичността?
- Как възниква идентичността в интернет?
- Какво е идентичност?
- На какви процеси се базира развитието на идентичност?
- Какво означава идентичност?
- Искаш ли да оставаш неразпознат в интернет? Защо?
- Как да изградим нова идентичност?
- Често говорим за **пачуърк идентичност** на съвременния човек. С какво свързваш това?
- Можеш ли да защитиш самоличността си?
- Може ли дигиталната идентичност да се разглежда отделно от физическото лице?

Пачуърк идентичност: „....да бъдеш различен човек чрез придобиване и обработка на умела информация на различни места и по различно време; т.е. да може да се адаптираш гъвкаво към уникалните изисквания на ситуации и взаимоотношения " (Stork, 1995, S. 47)

Кой съм аз?

Въпросът "Кой съм аз?" е труден философски въпрос и различни велики мислители в историята на философията са направили много различни разсъждения по въпроса. "Аз"-ът може да бъде разкрит чрез мисли, чрез чувства, чрез възприятия, чрез действия.

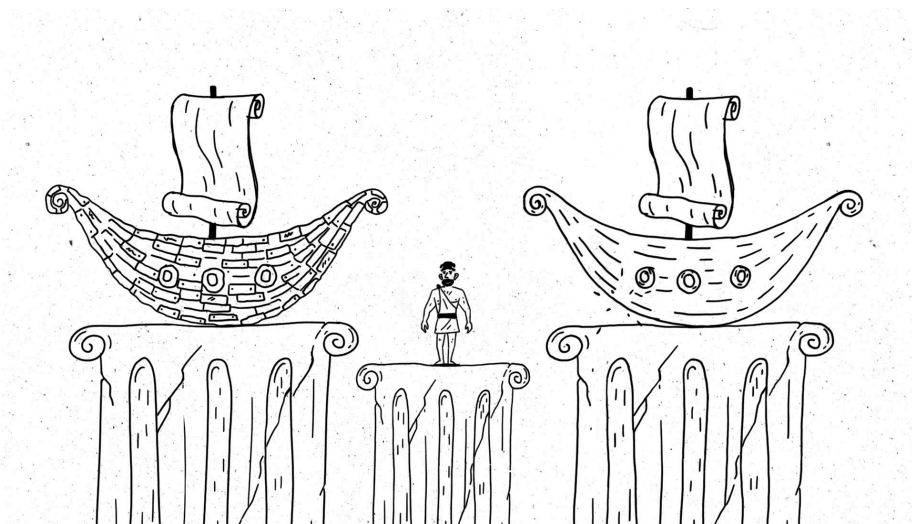
План на дискусиата: Кой съм аз?

- Твоето огледално отражение казва ли ти, кой си ти?
- Външният ти вид оказва ли влияние на това, кой си ти?

- Профилът ти в интернет казва ли, кой си ти?
- Възможно ли е да станеш някой друг или нещо друго?
- В интернет същата идентичност ли имаш?
- Понякога правиш ли нещо, което някой друг би искал да направиш?
- Ако промениш профила си в интернет, ще бъдеш ли някой друг човек?

Упражнение: Корабът на Тезей

Кой съм аз? Защо аз съм аз? И как мога да остана "себе си", ако постоянно се променям? Един от най-известните мисловни експерименти на философията се занимава с въпроси на идентичността: корабът на Тезей.

SRF Kultur: Plutarchs Gedankenexperiment. Das Schiff des Theseus. 2015.
(Мисловният експеримент на Плутарх. Корабът на Тезей
<https://www.youtube.com/watch?v=9zl8j7eq-ls/>
Потърсено на 22.5.2018.

Корабът на Тезей

Според древногръцкия мит, преразказан от Плутарх, корабът с който Тезей се върнал в Атина от Крит, се съхранявал от атиняните до епохата на Деметри Фалерски и ежегодно се отправял на свещено поклонение до Делос.

Междувременно в него постепенно се заменяли дъски и определени части, докато не възникнл въпросът, дали това е същия кораб, или вече е друг?

Ако всички части на определен обект бъдат заменени с други, остава ли той същия обект ?

Упражнение: Мисловни експерименти

Ще бъдеш ли все още себе си,

- ... ако говориш друг език?
- ...ако използваш друга снимка в профила си в интернет?
- ... ако си дадеш друго име?
- ... когато чатиш в интернет с някого?
- ...ако имаше друго лице?
- ... ако имаше друго тяло?
- ... ако имаше други приятели?
- ...ако се представяш за друг човек?

Литература

Kundera, Milan: Die Identität. (Идентичността) Fischer Verlag 1997.

Deutschlandfunk: Buchbesprechung. Milan Kundera. Die Identität. (Идентичността) 1999

http://www.deutschlandfunk.de/die-identitaet.700.de.html?dram:article_id=81164

Потърсено на 22.5.2018.

Работни материали

SRF Kultur: Plutarchs Gedankenexperiment. Das Schiff des Theseus. 2015.
(Експериментът на Плутарх. Корабът на Тезей)

<https://www.youtube.com/watch?v=9zl8j7eq-ls/>

Потърсено на 22.5.2018.

I am...In:pixabay.com.

<https://pixabay.com/de/identität-selbst-authentische-795295/>

Потърсено на 24.05.2018.

На български език:

<https://www.goethe.de/ins/bg/bg/kul/mag/20640532.html> Дигитална идентичност

Транссексуалност / особена полова идентичност

Научният дебат относно пола е много- и трансдисциплинарен. Социологично погледнато полът е структурна категория. Съответно нашата полова класификация или принадлежност определя нашето социално положение, което е свързано със социално-психологическото ниво, според което полът е централна част от нашата идентичност (полова идентичност). Полът включва също така биологични (сексуални) и социални аспекти (пол), както и сексуално желание.

За разлика от тази нормативна полова класификация, в образованието за възрастни е необходимо да се има предвид разнообразието на идентичности по джендър и пол, както и многообразието от копнежи.

Това изисква добро познаване на джендър и пол. (б.пр.: *джендър като нещо, което е културно/социално определено/конструирано, докато полът е нещо естествено, обективна даденост*)

Хората, чиято полова идентичност не отговаря на техните физически полови белези се наричат транссексуални. Съответното поведение или чувства се

определят и като транссексуалност. Мъж- жена се нарича трансжена, а жена-мъж: трансмъж. Транссексуалните хора обаче предпочитат да не бъдат причислявани към нито една от категориите и настояват за общия термин "транссексуален". За транссексуални обикновено не се считат интерсексуалните хора, които имат едновременно мъжки и женски полови белези. Интерсексуалността се отнася до хора, които генетично или анатомично и хормонално не могат категорично да бъдат причислени към женския или мъжкия пол.

Предполагаемата двойственост (сексуална) определя разграничението между "пол" и "джендър", което е важно, за да се докаже, че биологичният пол не определя непременно съответната полова идентичност, т.е. че тези два термина не са съгласувани, така например едно мъжко тяло може да се чувства и като жена, т.е. да има женска полова идентичност, така че биологията не трябва да бъде съдба.

Философът Джудит Бътлър посочва, че въз основа на двойствената полова проява на биологичния пол не може да се направи заключение, че е налице една също така двойствена полова идентичност. Тя умишлено пише "проява", защото е убедена, че анатомичният пол е произведен дискурсивно (б.пр. постигнат чрез разсъждение, чрез умозаключение). Това означава, че тялото не е признато като субект без приписване на пол чрез езикови средства, езиковото определяне на пола на тялото описва само възприятието, което е социално необходимо, за да може изобщо да съществува като такова, но то не съответства на истината.

План на дискусията: Транссексуалност

- Какво е личност?
- Какво означава понятието „джендър“?
- Какво означава отличаването на пол и джендър?
- Кои полови идентичности се възприемат?

- Какво означава полова идентичност в интернет?

Упражнение: Дискутирай следната теза

Мнението, че полът е социално създаден или конструиран, възниква още в началото на дискусиите за равенство между половете от Симон дьо Бовоар.

"Не се раждаш жена, ти ставаш такава."

Simone de Beauvoir 1908 -1986, френска писателка и философка

Литература

Beauvoir, Simone de: Das andere Geschlecht. Sitte und Sexus der Frau. (Другият пол. Обичай и секс на жената) Reinbek bei Hamburg: Rowohlt. Първо издание 1951.

Butler, Judith: Das Unbehagen der Geschlechter. (Дискомфортът на половете) Suhrkamp, Berlin 1991.

Gerstendorfer, Elisabeth: Transgender. Wenn Kinder ihren Körper hassen. (Трансджендър. Когато децата мразят тялото си) In: kurier.at. 2018.
<https://kurier.at/wissen/gesundheit/transgender-wenn-kinder-ihren-koerper-hassen/400028863>

Потърсено на 22.05.2018.

Funk, Julika: Transgender People. (Транссексуалните хора) In: Knoll, Renate. J. B. (Hg.). Metzler Lexikon Gender Studies / Geschlechterforschung. Ansätze – Personen – Grundbegriffe. Metzler, Stuttgart 2002. S. 391.

Kreienbrink, Matthias: Queer in Videospiele. In: Der Tagesspiegel. 9.1.2016.
<http://www.tagesspiegel.de/berlin/queerspiegel/queere-figuren-in-videospielen-schwule-schlaeger-und-verliebte-maedchen/12792362.html>

Потърсено на 21.05.2018.

На български:

<http://www.referati.org/identichnost-i-samoprezentaciq-v-internet/53799/ref/p5>
<https://loveguide.bg/glossary/>

Идентичност и самопрезентация в интернет

Работни материали

Dokumentarfilm: Scharang, Elisabeth, Tintenfischalarm. Österreich 2006.

Tintenfischalarm е австрийски документален филм от 2006 г. на Елизабет Шаранг. Той се занимава с темата за интерсексуалността и е представен за първи път в Берлин, през 2006 г.

Scharang, Elisabeth, Trailer zu Tintenfischalarm. Österreich 2006.

<https://www.youtube.com/watch?v=cumiE2uQw9k>

Потърсено на 22.05.2018.

ORF.at: Artikel zum Dokumentarfilm „Tintenfischalarm.“

<http://tv.orf.at/groups/kultur/pool/tintenfisch>

Потърсено на 22.05.2018

Universität Paderborn: Transgender.

<https://www.uni-paderborn.de/universitaet/genderportal/gender-glossar/transgender/>

Потърсено на 22.05.2018.